

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-06-17

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Severin Blomstrand och justitierådet Margit Knutsson.

Vital kommunal demokrati

Enligt en lagrådsremiss den 30 maj 2013 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Axel Hanson, biträdd av kanslirådet Katarina Sundberg.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

2 kap. 9 §

Av paragrafen framgår att partistöd får ges till ett politiskt parti som är representerat i fullmäktige och att en mottagare av partistöd ska vara en juridisk person. I författningskommentaren konstateras att varje politisk sammanslutning eller grupp av väljare som i och för sig utgör ett parti inte nödvändigtvis är en juridisk person. Detta föreslås inte utgöra något hinder mot att partiet får partistöd under förutsättning att

utbetalningen av stödet görs till en juridisk person. Det politiska partiet och den juridiska personen behöver alltså inte vara en och samma person.

Lagrådet har inga invändningar mot kravet på att en mottagare av partistöd ska vara en juridisk person men ifrågasätter lämpligheten i att någon annan än partiet kan vara mottagare av stödet. Till saken hör att mottagaren enligt förslaget i 11 § åläggs redovisningskyldighet beträffande stödet, en skyldighet som det framstår som naturligt att lägga på partiet. Förslaget synes dessutom innebära en förändring av vad som gäller idag.

Av förarbetena till den nuvarande lydelsen av lagtexten framgår att ett parti, för att kunna uppbära bidrag, måste kunna förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter och att ett beslut om partistöd därmed bara kan avse ett parti som är att betrakta som en juridisk person (prop. 1991/92:66 s. 10). Att mottagaren av stödet skulle kunna vara någon annan än det politiska partiet synes alltså inte ha föresvävat lagstiftaren. Några motiv för att ändra detta förhållande har inte lämnats i remissen.

Lagrådet föreslår att fjärde stycket ges följande utformning.

Partistöd får bara ges till ett parti som är en juridisk person.

2 kap. 11 §

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning till fullmäktige som visar att stödet har använts för avsett ändamål. Det finns emellertid inget som hindrar att en mottagare av partistöd faktiskt använder detta för andra ändamål och några sanktioner mot en mottagare som bryter mot ändamålskravet föreslås inte. Redovis-

ningens innehåll ska enligt författningskommentaren inte heller läggas till grund för något ställningstagande från fullmäktiges sida. Redovisningskravet synes mot denna bakgrund snarast ta sikte på att redovisningen ska utvisa *hur* stödet har använts och inte att det använts på avsett sätt. Med även viss redaktionell ändring föreslår Lagrådet att första stycket ges följande utformning.

Fullmäktige ska besluta att en mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar hur partistödet har använts.

5 kap. 46 §

I det nya tredje stycket föreskrivs ett undantag från bestämmelsen i första stycket 1 att val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar ska vara proportionella. Undantaget är avsett att gälla endast vid val till geografiska nämnder. Vid föredragningen har upplysts att avsikten är att beslut ska fattas samtidigt om att inrätta en sådan nämnd och om att dess ledamöter ska väljas på annan grund än partipolitisk. Detta framgår enligt Lagrådets mening inte av den föreslagna lagtexten. Lagrådet föreslår att stycket förtydligas och ges följande utformning.

Första stycket 1 ska inte gälla vid val till en nämnd som avses i 3 kap. 4 § första stycket 2, om två tredjedelar av de närvarande ledamöterna i fullmäktige samtidigt har röstat för att nämnden ska inrättas och för att ledamöter i nämnden ska väljas på någon annan grund än partipolitisk.

6 kap. 32 §

Lagrådet föreslår att ordet "nämndens" i det nya andra stycket byts ut mot "en nämnds".